

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v právnej veci žalobcu **Slovenského pozemkového fondu**, so sídlom v Bratislave, Búdková 36, zastúpeného **Mgr. P. B.**, advokátom so sídlom v B., proti žalovanému **Katastrálnemu úradu v Bratislave**, so sídlom v Bratislave, Pekná cesta 15, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. k. Co 88/05-Na zo 16. januára 2006 o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 17. apríla 2009, č. k. 1S/131/2006-88, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave, č. k. 1S/131/2006-88 zo dňa 17. apríla 2009 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave podľa § 250j ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj len „OSP“) zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal preskúmania rozhodnutia žalovaného č. k. Co 88/05-Na zo 16. januára 2006, ktorým žalovaný zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie Správy katastra pre hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislavu, pracovisko V, č. k. O-1-6/05-roep. Rus. z 04. októbra 2005, ktorým rozhodol v súlade s ustanovením § 7 ods. 3 zákona č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len

„zákon č. 180/1995 Z. z.“) tak, že vyhovel námietke Magistrátu hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy proti návrhu registra obnovenej evidencie pozemkov a opravil register obnovenej evidencie tak, že pri parcelách č. X. a č. X. zapísaných v pozemkovoknižnej vložke č. 19, katastrálne územie Rusovce, ruší zápis v časti vlastník: Š. B. (SPF) vo vlastníckom podiele $\frac{1}{2}$, L. B. (SPF) vo vlastníckom podiele $\frac{1}{4}$, T. B., rod. M. (SPF) vo vlastníckom podiele $\frac{1}{4}$, v časti titul nadobudnutia: Výmer č. 20733/obl. - 1949, Výmer č. 20738/obl. - 1949, Výmer č. 20738/obl. - 1949, a zapíše v časti vlastník: Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava vo vlastníckom podiele 1/1, v časti titul nadobudnutia: zákon č. 138/1991 Zb. o majetku obcí (ďalej len „zákon č. 138/1991 Zb.“ alebo „zákon o majetku obcí“).

Krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že z chronologickej postupnosti účinnosti jednotlivých zákonov riešiacich majetkovo-právne usporiadanie vlastníctva štátu a správy tohto majetku vyplýva, že do vlastníctva obcí prešiel majetok štátu, ktorý mali v správe národné výbory ku dňu 24. novembra 1990. Majetok štátu, ktorý neprešiel do vlastníctva obcí v zmysle zákona č. 138/1991 Zb. (ten, ktorý nesplnil oba predpoklady), prešiel s účinnosťou od 24. júna 1991 do správy Slovenského pozemkového fondu. Podľa krajského súdu, žiaden z uvedených zákonov nerozlišuje a špeciálne neupravuje trvalú a dočasnú správu majetku štátu, či prechod vlastníctva štátu v dočasnej alebo trvalej správe národných výborov. V zákonnej úprave nie je určená podmienka, že táto správa národných výborov musí byť trvalá s prípadnou definíciou dôvodov, na základe ktorých k tejto správe majetku došlo.

Ďalej súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že rozhodnutím Finančného odboru rady ONV Bratislava - vidiek č. 4/6798/1961 zo dňa 01. septembra 1961 došlo k prevodu niektorých nehnuteľností, na ktoré sa vzťahuje zákon č. 148/1947 Zb. o opatreniach na vykonanie Dohody o výmene obyvateľstva medzi ČSR a Maďarskom do vlastníctva Československého štátu v správe MNV z dôvodu verejného záujmu a v zmysle zák. č. 138/1991 Zb. teda prešli do vlastníctva obce – Hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy. Rozhodnutie o pridelení pozemkov do vlastníctva Čsl. štátu v správe OP rady ONV Bratislava - okolie v Bratislave zo dňa 20. apríla 1960 bolo vydané s odkazom na prílohu D/ vládneho nariadenia č. 122/1951 Zb. (o ďalších presunoch pôsobnosti a o iných zjednodušeníach verejnej správy) a podľa § 6 ods. 1 „lit. e.“ Nariadenia Slovenskej národnej rady č. 104/1945 Sb. SNR (o konfiškovaní a urýchlenom rozdelení pôdohospodárskeho majetku Nemcov, Maďarov, ako aj zradcov a nepriateľov slovenského národa). Krajský súd zhodne so žalovaným skonštatoval, že Príloha D špecifikuje odbory štátnej správy, konkrétne

v ktorých veciach sa prenáša na národné výbory pôsobnosť prislúchajúca krajským národným výborom, pričom v predmetnej veci sa jedná o „§ 6 a 11 ods. lit. e.“ Nariadenia č. 104/1945 Sb. SNR (konfiškovaný majetok možno prideliť do vlastníctva obciam a okresom na verejné ciele)“.

Podľa názoru krajského súdu boli v danom prípade na základe uvedených rozhodnutí splnené obidva predpoklady na prechod vlastníctva k nehnuteľnostiam evidovaným na pkn. vl. č. 19, k. ú. R. na obec - Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislavu v súlade s ustanovením § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. a rozhodnutie a postup žalovaného, ako aj správneho orgánu prvého stupňa boli v súlade so zákonom. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 OSP tak, že neúspešnému žalobcovi právo na ich náhradu nepriznal.

Proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie z dôvodu uvedeného v ustanovení § 205 ods. 2 písm. f/ OSP, pretože súd prvého stupňa vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci, a žiadal zmeniť rozsudok Krajského súdu v Bratislave, č. k. 1S/131/2006-88 zo dňa 17. apríla 2009 a žalobe žalobcu zo dňa 28. marca 2006 vyhovieť v celom rozsahu.

Žalobca je toho názoru, že vlastníctvo k predmetným pozemkom nemohlo prejsť podľa § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. do vlastníctva Hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy, pretože podľa tohto ustanovenia do vlastníctva obcí prechádzajú z majetku Slovenskej republiky veci, okrem hnutelností patriacich orgánom miestnej štátnej správy, ku ktorým patrilo ku dňu účinnosti osobitného predpisu (zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení) právo hospodárenia národným výborom, na území ktorých sa nachádzajú. Poukázal na to, že k 24. novembru 1990, t. j. ku dňu nadobudnutia účinnosti zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení upravoval právo hospodárenia s národným majetkom Hospodársky zákonník a vykonávacia vyhláška Federálneho ministerstva financií č. 119/1988 Zb. o hospodárení s národným majetkom. Konštatoval, že vykonávacia vyhláška alebo osobitné predpisy mohli ustanoviť, že právo hospodárenia s národným majetkom, v konkrétnom prípade s poľnohospodárskymi pozemkami, môže patriť aj takej organizácii, ktorá nie je poverená úlohami, na plnenie ktorých tento majetok slúži. Ak, ale nebolo takejto výslovnej úpravy, právo hospodárenia s národným majetkom mohlo patriť len organizácii, ktorá bola poverená úlohami, na plnenie ktorých bol majetok určený. Žalobca namietal, že v konaní pred súdom prvého stupňa nebolo preukázané, že by národný výbor nadobudol právo hospodárenia z niektorého dôvodu uvedeného v ustanovení § 8 ods. 2 alebo § 10 ods. 2

citovanej vykonávacej vyhlášky. Žalobca mal za to, že ak sa nedá preukázať, že právo hospodárenia k 24. novembru 1990 vykonávala štátna organizácia, ktorej premetom činnosti bola poľnohospodárska výroba, potom platí ustanovenie § 65 ods. 3 Hospodárskeho zákonníka, podľa ktorého pozemky dočasne spravoval okresný národný výbor. Podľa žalobcu, vzhľadom na skutočnosť, že zo spisu správneho orgánu nevyplýva, že by niekedy došlo k postupu podľa ustanovenia § 1 v spojení a ustanovením § 3 vyhlášky č. 158/1959 Ú. V. (teda zistenie nehnuteľného majetku a jeho pozemkovoknižné usporiadanie s odvolaním sa na uvedenú vyhlášku) a ani že by národný výbor vykonával právo hospodárenia (v zmysle § 65 ods. 1 Hospodárskeho zákonníka) k pozemkom, ktoré sú predmetom tohto konania, mohlo ísť v prípade sporných pozemkov iba o dočasnú správu. Dočasná správa však podľa názoru žalobcu nezakladá prechod z vlastníctva štátu do vlastníctva obce k nehnuteľnostiam v zmysle § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb..

Žalovaný správny orgán sa k odvolaniu žalobcu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné a že rozhodnutie súdu prvého stupňa je potrebné zrušiť, nakoľko pre nedostatočné právne posúdenie veci sa súd prvého stupňa dopustil procesného pochybenia.

Z obsahu predloženého spisového materiálu súdu prvého stupňa, ktorého súčasťou je administratívny spis, odvolací súd zistil, že Správa katastra pre hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislavu, pracovisko V svojim rozhodnutím zo 04. októbra 2005, č. k. O-1-6/05-roep. Rus. vyhovela námietke Hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy proti výpisu z návrhu registra obnovennej evidencie pozemkov a opravila register obnovennej evidencie tak, že pri parcelách č. X. a č. X. zapísaných v pozemkovoknižnej vložke č. 19, katastrálne územie R., zrušila zápis v časti vlastníci: Š. B. (SPF) vo vlastníckom podiele 1/2, Ľ. B. (SPF) vo vlastníckom podiele 1/4, T. B., .rod. M. (SPF) vo vlastníckom podiele 1/4, v časti titul nadobudnutia: Výmer. č. 20733/obl. - 1949, Výmer č. 20738/obl. - 1949, Výmer č. 20738/obl. - 1949, a v časti vlastníci zapísala: Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava vo vlastníckom podiele 1/1, v časti titul nadobudnutia: zákon č. 138/1991 Zb. o majetku obcí. Žalovaný správny orgán svojim rozhodnutím č. k. Co 88/05-Na zo dňa 16. januára 2006

odvolanie žalobcu podané proti rozhodnutiu správneho orgánu prvého stupňa zamietol, a prvostupňové správne rozhodnutie potvrdil.

Žalobca vo svojej žalobe zo dňa 28. marca 2006, rovnako ako v odvolaní proti rozsudku krajského súdu poukazoval na konkrétne právne predpisy (zákon č. 279/1949 Zb. o finančnom hospodárení národných výborov, nariadenie vlády č. 90/1950 Zb. o správe národného majetku národnými výbormi, vyhlášku č. 158/1959 Ú. v. o správe neprideleného pôdohospodárskeho majetku nadobudnutého z pozemkových reforiem, vyhlášku č. 507/1950 Zb. Ú.V., Hospodársky zákonník a iné), ktoré upravujú danú problematiku a ktorými podložil svoju právnu argumentáciu. Taktiež poukázal na konkrétne rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o veciach sp. zn. 4Cdo/46/01, sp. zn. 2Cdo/115/02, sp. zn. M Cdo/55/01, sp. zn. M Cdo/56/01, sp. zn. 2Cdo/48/05, ktorými bolo rozhodnuté v obdobných právnych veciach, aj keď v občianskom súdnom konaní.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) musí konštatovať, že prvostupňový súd, ako vyplýva aj z odôvodnenia jeho rozhodnutia, bez ďalšieho prevzal dôvody preskúvaného rozhodnutia žalovaného (a to aj s uvedenými chybami, keď napr. pôdohospodársky majetok možno prideliť do vlastníctva obciam a okresom na verejné ciele podľa § 6 ods. 1 písm. f/ Nariadenia Slovenskej národnej rady č. 104/1945 Sb. SNR o konfiškovaní a urýchlennom rozdelení pôdohospodárskeho majetku Nemcov, Maďarov, ako aj zradcov a nepriateľov slovenského národa v znení neskorších predpisov – nie podľa § 6 ods. 1 písm. e/ tohto nariadenia a § 11 nariadenia pojednáva o lesných plochách a podľa § 11 ods. 2 o. i. hospodársky slabším obciam sa pridelia lesné plochy, nepresahujúce výmeru 100 ha, ktoré nemožno spojiť v súvislý celok so štátnou lesnou pôdou) a s námietkami žalobcu uvedenými v žalobe sa náležite právne nevysporiadal a ani neodôvodnil, prečo sa nimi nezaoberal.

Podľa názoru najvyššieho súdu, krajský súd takto pri zamietnutí žaloby neodpovedal na podstatné a právne významné dôvody žaloby a obmedzil sa len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia žalovaného, ktoré prevzal i do odôvodnenia svojho rozhodnutia. Tým sa podľa názoru najvyššieho súdu dostal mimo limitov práva na spravodlivý proces, ktoré je chránené nielen čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ale aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a nerešpektoval náležite ani princíp právnej istoty, ktorý znamená aj predvídateľnosť postupu súdu,

t. j., že obdobné situácie musia byť rovnakým spôsobom právne posudzované (k tomu bližšie pozri napr. uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. IV. ÚS 115/03, z 03. júla 2003 alebo Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. I. ÚS 236/06).

V dôsledku nevenovania náležitej pozornosti argumentom žalobcu krajský súd vec neúplne právne vyhodnotil a dospel tak k názoru, že žalobu žalobcu je potrebné zamietnuť majúc za to, že rozhodnutie a postup žalovaného aj správneho orgánu prvého stupňa boli v súlade so zákonom. Takýto názor však nemožno pokladať za dostatočný a nemôže ani slúžiť ako podklad pre vydanie vecne správneho rozhodnutia.

Takto potom prvostupňový súd v dôsledku nesprávneho, resp. nedostatočného právneho posúdenia veci nepokladal za potrebné pribrať Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislavu do preskúmvacieho konania ako účastníka konania v zmysle § 250 ods. 1 veta druhá OSP, hoci vzhľadom na argumenty uvádzané žalobcom bolo nepochybne na mieste uvedeného účastníka do konania pribrať.

Zákonom č. 384/2008 Z. z. účinným od 15. októbra 2008 bolo novelizované ustanovenie § 250 ods. 1 OSP tak, že súd aj bez návrhu uznesením priberie do konania účastníka správneho konania, ktorého práva a povinnosti by mohli byť zrušením správneho rozhodnutia dotknuté, čím zákonodarca sledoval zabezpečenie ochrany takto dotknutým účastníkom správneho konania.

Z obsahu pripojeného spisového materiálu je nepochybné, že účastníkom správneho konania na prvom aj druhom stupni bolo Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava, ktoré na základe rozhodnutia Správy katastra pre hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislavu, pracovisko V (ako prvostupňového správneho orgánu) bolo zapísané v registri obnovenej evidencie pozemkov ako vlastník predmetných nehnuteľností vo vlastníckom podiele 1/1 na základe zákona č. 138/1991 Zb..

Keďže súd prvého stupňa v dôsledku nedostatočného právneho posúdenia veci Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislavu ako účastníka konania do konania nepribral, a teda s ním následne nekonal ako s účastníkom konania a nedoručil mu rozhodnutie vo veci samej, najvyšší súd je toho názoru, že prvostupňový súd sa dopustil vážneho procesného pochybenia,

v dôsledku ktorého účastníkovi konania odňal možnosť konať pred súdom a tým porušil jeho právo garantované Ústavou Slovenskej republiky (čl. 46 ods. 1).

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva. Takýmto postupom bolo v danej veci jednak právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia v zmysle § 157 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP, ako je vytýkané vyššie, ale tiež nepribratie účastníka do konania v zmysle ustanovenia § 250 ods. 1 OSP v znení zákona č. 384/2008 Z. z.. Len pri dôslednom a presnom dodržaní procesných ustanovení môžu byť splnené predpoklady pre vydanie rozhodnutia plne zodpovedajúcemu zákonu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto z uvedených dôvodov napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave podľa § 221 ods. 1 písm. f/ OSP v spojení s § 250ja ods. 3 vety druhej OSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v zmysle § 221 ods. 2 OSP v spojení s § 250ja ods. 3 vety druhej OSP.

Povinnosťou súdu prvého stupňa v ďalšom konaní bude rozhodnúť o pribratí Hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy do predmetného preskúvacieho konania ako účastníka konania v zmysle § 250 ods. 1 OSP a konať s ním ako s účastníkom konania, ale predovšetkým sa aj náležite vyporiadať s námietkami žalobcu uvedenými nielen v žalobe ale aj v odvolaní. Súd prvého stupňa sa musí najmä podrobne právne vyporiadať s doteraz medzi účastníkmi spornou otázkou, či k pozemkom, na ktoré bolo napadnutým rozhodnutím žalovaného v spojení s rozhodnutím správneho orgánu prvého stupňa zapísané v zmysle ustanovení zákona č. 180/1995 Z. z. vlastníctvo Hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislava vo vlastníckom podiele 1/1, mal v zmysle § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. bývalý národný výbor (bývalý Miestny národný výbor Rusovce) ku dňu 24. novembra 1990 právo hospodárenia a z akého právneho titulu, a tiež na základe ktorého konkrétneho zákonného ustanovenia malo prejsť vlastníctvo na Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava, keď ku dňu 24. novembra 1990 mal sporné pozemky spravovať MNV Rusovce (§ 2 ods. 1 zákona o majetku obcí); či právo hospodárenia bolo trvalé alebo dočasné a či dočasná správa postačuje na ich prechod do vlastníctva obce (mesta), keď v zmysle ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (pozri bližšie napr. pripojené rozsudky vo veciach sp. zn. 4Cdo/46/01, sp. zn. 2Cdo/115/02, sp. zn. M Cdo/55/01, sp. zn. M Cdo/56/01,

sp. zn. 2Cdo/48/05) sa vyžaduje trvalá správa, resp. dočasná správa nezakladá prechod pozemkov z vlastníctva štátu do vlastníctva obce.

V novom rozhodnutí vo veci samej súd prvého stupňa rozhodne o náhrade trov konania, vrátane trov odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 vety prvej OSP).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 27. júla 2010

JUDr. Jana Baricová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

P. Slezáková